

A.M.de Jong. Ascendant schorpioen of boogschutter?

<http://familysearch.org/ark:/61903/3:1:939F-D1SX-M6>

Jong, Adrianus Michiel de 29 March 1888 23h00 Nieuw-Vossemeer

Nieuw-Vossemeer (51°35'NB, 4°13'OL)

Klokketijd: 29 maart 1888 23h00m00s

GMT : 29 maart 1888 22h43m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2410726.44653; Sterretijd: 11h30m54s

zon: 9°40' ram in 4

maa: 8°24' sch in 11

mer: 11°55' vis in 3

ven: 12°33' vis in 3

mar: 26°07' wee in 11

jup: 6°16' boo in 1

sat: 29°35' kre in 8

ura: 15°27' wee in 10

nep: 28°00' sti in 6

plu: 3°21' twe in 7

kno: 7°35' lee in 8

che: 26°54' twe in 7

lil: 6°00' sti in 5

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 28°04' sch

Midhemel : 22°04' maa

A.M.de Jong (39/11)

Jong, Adrianus Michiel de, journalist, romanschrijver, criticus (Nieuw-Vossemeer 29-3-1888 - Blaricum 18-10-1943). Zoon van Melchior de Jong, borstelmaker, en Pieterella Johanna Hazen. Gehuwd op 17-11-1915 met Jacoba Cornelia Koekebacker. Uit dit huwelijk werden 1 zoon en 1 dochter geboren. Na haar overlijden (17-2-1936) gehuwd op 4-11-1936 met Joséphine Marie Louise Defresne, zangeres. Uit dit huwelijk werden geen kinderen geboren. afbeelding van Jong, Adrianus Michiel de

De Jong kwam uit een rooms-katholiek Brabants arbeidersgezin. Toen er in 1896 in Brabant grote werkloosheid heerste was de familie naar Rotterdam verhuisd, en vervolgens naar Delft waar de vader in een houtzagerij werk vond. Adrianus ging na zijn lagere schooltijd de opleiding tot onderwijzer volgen. Na de acte in mei 1906 kreeg hij in 1907 een betrekking bij het onderwijs in Vrijenban (nabij Delft), vervolgens in 1914 te Delft, en ten slotte in 1916 te Amsterdam. In 1910 zou hij beginnen mee te werken aan het mede door Theo Thijssen geredigeerde maandblad De Nieuwe School. Tijdschrift voor praktische pedagogiek. Zijn artikelen in dat tijdschrift, o.m. gewijd aan het letterkunde-onderwijs aan toekomstige onderwijzers, bezorgden hem regelmatig aanvaringen met zijn superieuren. Op advies van de criticus Dirk Coster, die hij in Delft leerde kennen en die hem in de wereldliteratuur inwijdde, begon De Jong omstreeks 1909 de studie voor de acte MO-Nederlands. Maar deze studie voltooide hij niet, al bleek zijn belangstelling voor het vak uit een door hem bezorgde nieuwe uitgave van een in 1621 verschenen volksboek De Vrouwen-peerle.

In 1912 hield De Jong met zijn studie op, toen hij toetrad tot de Sociaal-Democratische Arbeiders Partij (SDAP) en de rubriek 'Kunst en Letteren' in het zaterdagbijvoegsel van het socialistische dagblad Het Volk ging verzorgen. In zijn partij poogde hij belangstelling en inzicht te wekken voor de kunst. Hierin past ook zijn in hetzelfde jaar verschenen bundel Studies over litteratuur. Opvallend hierin is de grote aandacht die besteed wordt aan middeleeuwse en 17e-eeuwse letterkunde. Ook later bleef hij de Middeleeuwen zien als een ideaal tijdperk van gemeenschappelijke kunstbeleving. Dit verlangen naar een harmonische eenheid verliet De Jong nooit en komt in zijn werk telkenmale naar voren.

Naast dit onderwijzende en opvoedende element in De Jongs schrijfwerk voor de krant begon zich ook spoedig zijn vertellende talent te ontwikkelen. Onder het pseudoniem Frank van Waes verscheen zijn literaire debuut 'Dorpsgeschiedenissen' in feuilletonvorm van 31 maart tot en met 15 juli 1912. Van 28 november 1914 af werkte De Jong ook mee aan het links-satirische weekblad De Notenkraker. Hierin publiceerde hij o.a. in feuilletonvorm twee sociaal getinte romans: Ondergang, in afleveringen gepubliceerd in 1914 en als boek in 1916, en De zware weg (als boek in 1917). Toen De Jong in dit laatste jaar voor militaire dienst werd opgeroepen publiceerde hij in De Notenkraker onder zijn pseudoniem zijn soldatenbelevissen in de mobilisatie, die in 1918 werden gebundeld onder de titel Notities van een landstormman. Later zou zijn Frank van Wezels roemruchte jaren (1928) verschijnen, dat veel heeft bijgedragen tot de antimilitaristische stemming onder de socialistten.

Na zijn dienstitijd werd De Jong weer, tot augustus 1919, onderwijzer; vervolgens trad hij volledig in dienst bij Het Volk, eerst als redacteur binnenland, in 1920 als kunstredacteur. Zowel van november 1918 tot 1919 in De Nieuwe Stem. Algemeen onafhankelijk maandblad der jongeren, als later bij Het Volk bleef De Jong literair-didactisch, maar duidelijker dan tevoren uitte hij zich daarbij kritisch ten aanzien van de zogenaamde burgerlijke kunst en bepleitte hij een socialistische kunst in dienst van de arbeidersklasse. Binnen eigen sociaal-democratische kring stuitte dit standpunt op bezwaren. In een rede over intellectuelen en socialisme leverde W.A. Bongers, die hoofdredacteur was van het wetenschappelijk tijdschrift van de SDAP, De Socialistische Gids, scherpe kritiek op De Jongs visie: door het afkraken van die 'bourgeois'-kunst zou De Jong intellectuelen van de partij vervreemden. In een antwoord aan Bongers schreef De Jong o.m.: '[...] de taak van de socialistische kritikus

is het, te onderzoeken hoe het staat met die bovenbouw op kunstgebied, hoever hij in onze richting gevorderd is en welke factoren hem ten goede of ten kwade beïnvloeden.' (De Socialistische Gids 11 (1926) 562.) Ondanks De Jongs opmerking, in hetzelfde antwoord, dat hij in zijn artikelen vaak tegen zijn persoonlijke smaak in ging, is een citaat uit een bespreking van een tentoonstelling van de schilder Jan Sluijters in 1921 ook zeer tekenend voor zijn taakopvatting als criticus: 'En toch, ondanks de grandiose kwaliteiten van bekwaamheid en dramatische spankracht, haat ik dit werk. Ik haat het diep en hartstochtelijk, zoals ik een samenleving haat, die het als logies uitvloeisel van zijn levensvorm voortbracht.' (Het Volk, 21-3-1921.)

Zo programmatisch De Jong als didacticus en criticus was in zijn kunstkritieken en -beschouwingen, in eigen verhalend werk lijkt hij niet altijd even sterk in de leer te zijn gebleven. Juist in zijn betere werk, dat ook het meeste succes genoot, liet hij zich als het ware meeslepen door het verhaal of de persoonlijke ervaringen die hij daarin verwerkte en komt de maatschappelijk bedoelde kritiek slechts gedempt naar boven, hoewel dit misschien nog weinig gold voor de minder bekend gebleven roman Marcus van Houwaert (1920).

In het succesvolle stripverhaal 'Bulletje en Boonestaak', dat door hem tussen 1922 en 1937 in talrijke vervolgen voor Het Volk geschreven werd en handelt over een magere en een dikke jongen, onafscheidelijke vrienden die talrijke avonturen beleven, beschrijft De Jong wel het gewone leven van eenvoudige jongens te midden van vooral ruige zeebonken, maar moet hij toch zijn lezers het meest door de ruw-openhartige spreektaal en het spannende avontuur geboeid hebben. De bij dit verhaal gemaakte tekeningen van de Belg George van Raemdonck zorgden er bovendien voor dat de twee jongens in de ruime kring van lezers van Het Volk een begrip werden.

Kans op succes met zijn literair werk bewoog intussen De Jong om in juli 1925 zijn redactionele taak bij Het Volk op te geven en zich meer dan tevoren aan de verhaalkunst te wijden. Hij gaat terug naar zijn 'land van herkomst', al is hij inmiddels ongelovig geworden en overtuigd socialist, en werkt in Nieuw-Borgvliet (nabij Bergen op Zoom) aan zijn grote Merijntje Gijzen-cyclus, die voorgoed zijn naam als romanschrijver zal vestigen: Merijntje Gijzen's jeugd (1925-1928. 4 dl.) en Merijntje Gijzen's jonge jaren (1935-1938). 4 dl.); vooral de beide eerste delen. Het verraad (1925) en Flierefluiter's oponthoud (1926), werden een groot succes. De Jong bleek met zijn Merijntje het hart van vele lezers te hebben geraakt. Dat lag misschien gedeeltelijk aan de toen bestaande behoefte om in de streekroman de idylle te zoeken die men in de grote stad verstoord achtte. Het verhaal over Merijntje behoudt bij alle, soms sociaal geladen, drama een grote blijmoedigheid en typeert een dorpssamenleving van hartelijke saamhorigheid. Het succes van de cyclus was niet alleen te danken aan De Jongs verteltalent, maar meer nog aan zijn gave zich in het eenvoudige gedachte- en gevoelsleven van een Brabants jongetje te verplaatsen en als het ware de kinderlijke warmte, ook van volwassenen zoals de pastoor en de flierefluiter, voelbaar te maken. Het succes van de eerste boeken bracht de verfilming ervan in 1936, waarbij De Jong zelf de rol van pastoor vervulde. Nog in 1974 zou er een bewerking van de eerste reeks (Merijntje's jeugd) als televisieserie uitkomen.

De Jong is nooit gevraagd als redacteur van De Socialistische Gids, het intellectuele maandblad van de SDAP. Het is niet ondenkbaar dat teleurstelling hierover De Jong deed besluiten in 1927, te zamen met Israël Querido, die soortgelijke ervaringen had

opgedaan, het maandblad Nu op te richten. Het felle en eenzijdige literair-kritische tijdschrift zou nog geen twee jaar bestaan. In zijn 'Ter inleiding' op het eerste nummer schreef De Jong o.m.: 'Populair gezegd: het is een zoodje in onze literatuur [...] men kan van de jongste generatie der erkende dichters lezen, dat zij in een grote tijd geboren hadden willen worden [...]. Maar de bedrijvers van zulke belachelijke praatjes zullen [...] tot de ietwat ontstellende ontdekking moeten komen, dat ze leven in een tijd, zó groot, zo geweldig bewogen als de geschiedenis der vroegere eeuwen nauweliks kan aanwijzen.' Het verschijnen van Nu bracht veel afwijzende reacties teweeg, o.m. van de jongeren rond de tijdschriften De Vrije Bladen en De Gemeenschap, die te zamen een brochure tegen het tijdschrift, aNti-schUnd (1928), publiceerden. Schaamteloos werd het tijdschrift, en vooral de persoon van De Jong, bestreden in nationaal-socialistische en fascistische kring (bijv. in Alfred A. Haighton, Een nieuwe komeet aan den literairen hemel (Leiden, 1928)). De Jong trad ondertussen al na de eerste jaargang van Nu uit de redactie. In zijn ogen schreef Querido te moeilijk voor het door hen gewenste publiek. In een interview met G.H. 's-Gravesande uit 1928 omschrijft De Jong zijn taak als volgt: 'Ik heb er van het begin af bewust naar gestreefd om boeken te schrijven, die door arbeiders én intellectueelen gelezen zouden worden.' (Den Gulden Winckel 27 (1928) 71.) Aan zijn mederedacteur wijdde De Jong na diens dood zijn Israël Querido. De mens en de kunstenaar (1933).

Na zijn Brabantse jaren keerde De Jong in 1930 naar 'Holland' terug. Naast activiteiten als romanschrijver en vertaler van o.m. het werk van Andreas Latzko en Panaït Istrati, besteedde hij veel tijd aan de partij (o.a. vormingswerk in de SDAP), de krant (hij bleef kritieken voor Het Volk schrijven), de radio (VARA) en ten slotte de film. Aanvankelijk in Bilthoven woonachtig, verbleef hij van 1936 tot 1938 in Den Haag en vestigde hij zich uiteindelijk in Blaricum. Daar scheef hij o.m. de minder bekend gebleven boeken De erfgenaam (1938) en Mustapha, of de tragedie van het geweten (1939). Fel keerde hij zich in deze periode ook tegen het nationaal-socialisme, o.a. in een brochure De dans op de vulkaan (de democratie in gebreke) (1939).

In bezettingstijd werd De Jong in de zomer van 1942 korte tijd als gijzelaar door de Duitsers in Haaren gevangen gehouden; wegens een schildklierandoening werd hij spoedig vrijgelaten. Op 18 oktober 1943 werd De Jong - hoewel hij geen contacten met de illegaliteit onderhield - als wraak voor een mislukte aanslag op een Blaricumse WA-man, des avonds door twee leden van de Germaanse SS bij het openen van zijn huisdeur doodgeschoten (een zogenaamde Silbertanne-actie). Sommige van zijn boeken zijn dan al door de Duitsers verboden lectuur verklaard, in de dagbladen mag slechts een neutraal bericht over zijn overlijden geplaatst worden.

auteur journalist criticus vermoord e5w4 bp11

Plac 2010 0 yields 5w4 on 5w4 day

1,011 0,011 0,003 3,606 5,322 0,203 0,620 0,460 1,012

2,286 0,000 0,000 0,143 8,079 0,000 2,069 0,012 0,001

1,132 0,146 0,454 0,238 4,304 0,392 0,465 0,517 1,143

1,144 0,002 0,001 0,859 22,908 0,079 0,288 0,238 1,157

Plac 2010 0 yields 5 on 5w4 day

0,006 0,000 0,000 3,627 28,234 0,000 0,103 0,011 0,314
0,000 0,000 0,000 0,000 0,875 0,000 0,002 0,000 0,000
0,982 0,005 0,152 0,031 8,965 0,142 1,819 0,110 0,111
0,006 0,000 0,000 0,114 253,115 0,000 0,188 0,001 0,035

Klokketijd: 29 maart 1888 23h15m00s

GMT : 29 maart 1888 22h58m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2410726.45694; Sterretijd: 11h45m56s

Huizen (Placidus):

Ascendant : 0°47' boo

Midhemel : 26°10' maa

Plac 2010 0 yields 5w4 on 5w4 day

1,011 0,011 0,003 3,606 5,322 0,203 0,620 0,460 1,012
2,286 0,000 0,000 0,143 8,079 0,000 2,069 0,012 0,001
0,566 0,303 0,607 0,179 3,513 0,552 0,597 0,374 1,231
0,572 0,003 0,002 0,647 18,697 0,112 0,370 0,172 1,246

Plac 2010 0 yields 5 on 5w4 day

0,006 0,000 0,000 3,627 28,234 0,000 0,103 0,011 0,314
0,000 0,000 0,000 0,000 0,875 0,000 0,002 0,000 0,000
0,508 0,018 0,120 0,035 7,199 0,292 4,023 0,065 0,056
0,003 0,000 0,000 0,126 203,259 0,000 0,416 0,001 0,018

Bij A.M. de Jong zie ik de overgang van Ascendant Schorpioen naar Boogschutter niet als een triviale cusp, maar als een echte verschuiving van levenshouding. De biografie helpt hier opvallend goed mee.

Mijn indruk:

- **late Schorpioen (28°)** verklaart sterk:
 - de intense polemische toon,
 - het "hartstochtelijk haten" van burgerlijke kunst,
 - de obsessie met morele en maatschappelijke echtheid,
 - de confrontaties met superieuren,
 - de scherpe ideologische geladenheid,

- de Silbertanne-dood als tragische culminatie van een existentieel geladen leven.

Maar:

- **vroege Boogschutter (0°47')** verklaart beter:
 - de didacticus,
 - de volksopvoeder,
 - de onderwijzer,
 - de literair-pedagogische missie,
 - het voortdurend willen verbinden van arbeiders en intellectuelen,
 - de hang naar "grote tijd", geschiedenis en collectieve zin,
 - het Merijntje Gijzen-universum als humanistische levensvisie.

Dat laatste vind ik uiteindelijk dominanter in zijn levenswerk.

Wat vooral opvalt is dat De Jong ondanks alle strijd eigenlijk steeds een:

- gemeenschapsvisioen,
- moreel ideaal,
- pedagogische roeping,
- brede volksgerichtheid

bleef houden.

Dat voelt meer Jupiteriaans/Boogschutter dan gesloten Schorpioen.

De combinatie met:

- Jupiter in Boogschutter in 1,
- Zon Ram,
- Maan Schorpioen,
- MC Maagd,

geeft dan een interessant mengsel:

- vurige zendingsdrang,
- ideologische strijd,
- morele ernst,
- volkspedagogiek,
- intellectuele mobilisatie.

De Schorpioencomponent blijft echter enorm zichtbaar via:

- Maan Schorpioen,
- Mars in Weegschaal 11,
- late Schorpioen-cusp,
- zijn obsessieve betrokkenheid bij waarheid versus hypocrisie.

Daarom vermoed ik:

- psychologisch: sterk Schorpioen-achtig
- existentiële toon: Schorpioen

- maar levensrichting en publieke houding: eerder Boogschutter.

Uw eigen scores lijken dat subtiel te ondersteunen. Bij de Boogschutter-Ascendant daalt de "pure" 5 wat, maar ontstaat meer:

- breedte,
- ideologische oriëntatie,
- publieke gerichtheid,
- 7-component,
- openheid naar collectieve vorming.

Dat past eigenlijk beter bij iemand die:

- journalist,
- romanschrijver,
- partijspreker,
- radiomaker,
- cultuurpedagoog

werd — en niet een teruggetrokken solitaire 5.

Dus als ik puur biografisch moet kiezen:

→ lichte voorkeur voor **Ascendant Boogschutter** (net over de grens).

Maar het is precies zo'n geval waarin de late Schorpioen energetisch nog volledig meespeelt. Daardoor krijgt u een figuur die:

- missionair is (Boogschutter),
- maar met de intensiteit van Schorpioen.

Dat levert vaak die "ik móet dit zeggen"-toon op die bij De Jong overal voelbaar is.